ദേവീഭാഗവതപുരാണമ്/സ്കന്ധഃ 03/അധ്യായഃ 11

സത്യവ്രതാഖ്യാനവർണനമ്

ലോമശ ഉവാച

ന വേദാധ്യയനം കിഞ്ചിജ്ജാനാതി ന ജപം തഥാ .

ധ്യാനം ന ദേവതാനാഞ്ച ന ചൈവാരാധനം തഥാ .. 1 ..

നാസനം വേദ വിപ്രോഽസോ പ്രാണായാമം തഥാ പുനഃ .

പ്രത്യാഹാരം തു നോ വേദ ഭൂതശുദ്ധിഞ്ച കാരണമ് .. 2 ..

ന മന്ത്രകീലകം ജാപ്യം ഗായത്രീഞ്ച ന വേദ സഃ .

ശൗചം സ്നാനവിധിഞ്ചൈവ തഥാചമനകം പുനഃ .. 3 ..

പ്രാണാഗ്നിഹോത്രം നോ വേദ ബലിദാനം ന ചാതിഥിമ് .

ന സന്ധ്യാം സമിധോ ഹോമം വിവേദ ച തഥാ മുനിഃ .. 4 ..

സോഽകരോത്പ്രാതരുത്ഥായ യത്കിഞ്ചിദ്ദന്തധാവനമ് .

സ്നാനം ച ശൂദ്രവത്തത്ര ഗംഗായാം മന്ത്രവർജിതമ് .. 5 ..

ഫലാന്യാദായ വന്യാനി മധ്യാൻഹേഽപി യദൃച്ഛയാ .

ഭക്ഷ്യാഭക്ഷ്യപരിജ്ഞാനം ന ജാനാതി ശഠസ്തഥാ .. 6 ..

സത്യം ബ്രൂതേ സ്ഥിതസ്തത്ര നാനൃതം വദതേ പുനഃ .

ജനൈഃ സത്യതപാ നാമ കൃതമസ്യ ദ്വിജസ്യ വൈ .. 7 ..

നാഹിതം കസ്യചിത്കുര്യാന്ന തഥാഽവിഹിതം ക്വചിത് .

സുഖം സ്വപിതി തത്രൈവ നിർഭയശ്ചിന്തയന്നിതി .. 8 ..

കദാ മേ മരണം ഭാവി ദുഃഖം ജീവാമി കാനനേ .

ജീവിതം ധിക്ച മൂർഖസ്യ തരസാ മരണം ധ്രുവമ് .. 9 ..

ദൈവേനാഹം കൃതോ മൂർഖോ നാന്യോഽത്ര കാരണം മമ .
പ്രാപ്യ ചൈവോത്തമം ജന്മ വൃഥാ ജാതം മമാധുനാ .. 10 ..
യഥാ വന്ധ്യാ സുരൂപാ ച യഥാ വാ നിഷ്ഫലോ ദ്രുമഃ .
അദുഗ്ധദോഹാ ധേനുശ്ച തഥാഽഹം നിഷ്ഫലഃ കൃതഃ .. 11 ..
കിം നു നിന്ദാമ്യഹം ദൈവം നൂനം കർമ മമേദൃശമ് .
ന ദത്തം പുസ്തകം കൃത്വാ ബ്രാഹ്മണായ മഹാത്മനേ .. 12 ..
ന വൈ വിദ്യാ മയാ ദത്താ പൂർവജന്മനി നിർമലാ .
തേനാഹം കർമയോഗേന ശഠോഽസ്മി ച ദ്വിജാധമഃ .. 13 ..
ന ച തീർഥേ തപസ്തപ്തം സേവിതാ ന ച സാധവഃ .
ന ദ്വിജാഃ പൂജിതാ ദ്രവ്യൈസ്തേന ജാതോഽസ്മി ദുഷ്ടധീഃ .. 14 ..
വർതന്തേ മുനിപുത്രാശ്ച വേദശാസ്ത്രാർഥപാരഗാഃ .
അഹം സുമൂഢഃ സഞ്ജാതോ ദൈവയോഗേന കേനചിത് .. 15 ..
ന ജാനാമി തപസ്തപ്തും കിം കരോമി സുസാധനമ് .
മിഥ്യായം മേഽത്ര സങ്കല്പോ ന മേ ഭാഗ്യം ശുഭം കില .. 16 ..
ദൈവമേവ പരം മന്യേ ധിക്പൗരുഷമനർഥകമ് .
വൃഥാ ശ്രമകൃതം കാര്യം ദൈവാദ്ഭവതി സർവഥാ .. 17 ..
ബ്രഹ്മാ വിഷ്ണുശ്ച രുദ്രശ്ച ശക്രാദ്യാഃ കില ദേവതാഃ .
കാലസ്യ വശഗാഃ സർവേ കാലോ ഹി ദുരതിക്രമഃ .. 18 ..
ഏവംവിധാന്വിതർകാംസ്തു കുർവാണോഽഹർനിശം ദ്വിജഃ .
സ്ഥിതസ്തത്രാശ്രമേ തീരേ ജാൻഹവ്യാഃ പാവനേ സ്ഥലേ .. 19 ..
വിരക്തഃ സ തു സഞ്ജാതഃ സ്ഥിതസ്തത്രാശ്രമേ ദ്വിജഃ .
കാലാതിവാഹനം ശാന്തശ്ചകാര വിജനേ വനേ .. 20 ..
ഏവം സ്ഥിതസ്യ തു വനേ വിമലോദകേ വൈ
    വർഷാണി തത്ര നവപഞ്ച ഗതാനി കാമമ് .
നാരാധനം ന ച ജപം ന വിവേദ മന്ത്രം
    കാലാതിവാഹനമസൗ കൃതവാൻ വനേ വൈ .. 21 ..

ജാനാതി തസ്യ വിതതം വ്രതമേവ ലോകഃ

സത്യം വദത്യപി മുനിഃ കില നാമജാതമ് .

ജാതം യശശ്ച സകലേഷു ജനേഷു കാമം

സത്യവ്രതോഽയമനിശം ന മൃഷാഭിഭാഷീ .. 22 ..

തത്രൈകദാ തു മൃഗയാം രമമാണ ഏവ

പ്രാപ്തോ നിഷാദനിശഠോ ധൃതചാപബാണഃ .

ക്രീഡൻ വനേഽതിവിപുലേ യമതുല്യദേഹഃ

ക്രൂരാകൃതിർഹനനകർമണി ചാതിദക്ഷഃ .. 23 ..

തേനാതികൃഷ്ടേന ശരേണ വിദ്ധഃ

കോലഃ കിരാതേന ധനുർധരേണ .

പലായമാനോ ഭയവിഹ്വലശ്ച

മുനേഃ സമീപം വിദ്രുതോ ജഗാമ .. 24 ..

വികംപമാനോ രുധിരാർദ്രദേഹോ

യദാ ജഗാമാശ്രമമണ്ഡലം വൈ .

കാലസ്തദാതീവ ദയാർദ്രഭാവം

പ്രാപ്തോ മുനിസ്തത്ര സമീക്ഷ്യ ദീനമ് .. 25 ..

അഗ്രേ വ്രജന്തം രുധിരാർദ്രദേഹം

ദൃഷ്ട്വാ മുനിഃ സൂകരമാശു വിദ്ധമ് .

ദയാഭിവേശാദതികമ്പമാനഃ

സാരസ്വതം ബീജമഥോച്ചചാര .. 26 ..

അജ്ഞാതപൂർവം ച തഥാശ്രുതഞ്ച

ദൈവാന്മുഖേ വൈ സമുപാഗതഞ്ച .

ന ജ്ഞാതവാൻബീജമസൗ വിമൂഢോ

മമജ്ജ ശോകേ സ മുനിർമഹാത്മാ .. 27 ..

കോലഃ പ്രവിശ്യാശ്രമമണ്ഡലം തദ്

ഗതോ നികുഞ്ജേ പ്രവിലീയ ഗൂഢമ് .

അപ്രാപ്തമാർഗോ ദൃഢനിർവിണ്ണചേതാഃ

പ്രവേപമാനഃ ശരപീഡിതത്വാത് .. 28 ..

തതഃ ക്ഷണാദാകരണാന്തകൃഷ്ടം

ചാപം ദധാനോऽതികരാലദേഹഃ .

പ്രാപ്തസ്തദന്തേ സ ച മൃഗ്യമാണോ

നിഷാദരാജഃ കില കാല ഏവ .. 29 ..

ദൃഷ്ട്വാ മുനിം തത്ര കുശാസനേ സ്ഥിതം

നാമ്നാ തു സത്യവ്രതമദ്വിതീയമ് .

വ്യാധഃ പ്രണമ്യ പ്രമുഖേ സ്ഥിതോऽസൗ

പപ്രച്ഛ കോലഃ ക്വ ഗതോ ദ്വിജേശ .. 30 ..

ജാനാമി തേऽഹം സുവ്രതം പ്രസിദ്ധം

തേനാദ്യ പൃച്ഛേ മമ ബാണവിദ്ധഃ .

ക്ഷുധാർദിതം മേ സകലം കുടുമ്ബം

വിഭർതുകാമഃ കില ആഗതോऽസ്മി .. 31 ..

വൃത്തിർമമൈഷാ വിഹിതാ വിധാത്രാ

നാന്യാऽസ്തി വിപ്രേന്ദ്ര ഋതം ബ്രവീമി .

ഭർതവ്യമേവേഹ കുടുമ്ബമഞ്ജസാ

കേനാപ്യുപായേന ശുഭാശുഭേന .. 32 ..

സത്യം ബ്രവീത്വദ്യ സത്യവ്രതോऽസി

ക്ഷുധാതുരോ വർതതേ പോഷ്യവർഗഃ .

ക്വാസോ ഗതഃ സൂകരോ ബാണവിദ്ധഃ

പൃച്ഛാമ്യഹം വാഢവ ബ്രൂഹി തൂർണമ് .. 33 ..

തേനേതി പൃഷ്ടഃ സ മുനിർമഹാത്മാ

വിതർകമഗ്നഃ പ്രബഭൂവ കാമമ് .

സത്യവ്രതം മേऽദ്യ ഭവേന്ന ഭഗ്നം

ന ദൃഷ്ട ഇത്യുച്ചരിതേന കിം വൈ .. 34 ..

ഗതോഽത്ര കോലഃ ശരവിദ്ധദേഹഃ
    കഥം ബ്രവീമ്യദ്യ മൃഷാഽമൃഷാ വാ .
ക്ഷുധാർദിതോഽയം പരിപൃച്ഛതീവ
    ദൃഷ്ട്വാ ഹനിഷ്യത്യപി സൂകരം വൈ .. 35 ..
സത്യം ന സത്യം ഖലു യത്ര ഹിംസാ
    ദയാന്വിതം ചാനൃതമേവ സത്യമ് .
ഹിതം നരാണാം ഭവതീഹ യേന
    തദേവ സത്യം ന തഥാഽന്യഥൈവ .. 36 ..
ഹിതം കഥം സ്യാദുഭയോർവിരുദ്ധയോ-
    സ്തദുത്തരം കിം ന യഥാ മൃഷാ വചഃ .
വിചാരയന്വാഢവ ധർമസങ്കടേ
    ന പ്രാപ വക്തും വചനം യഥോചിതമ് .. 37 ..
ബാണാഹതം വീക്ഷ്യ ദയാന്വിതഞ്ച
    കോലം തദന്തേ സമുദാഹൃതം വചഃ .
തേന പ്രസന്നാ നിജബീജതഃ ശിവാ
    വിദ്യാം ദുരാപാം പ്രദദൗ ച തസ്മൈ .. 38 ..
ബീജോച്ചാരണതോ ദേവ്യാ വിദ്യാ പ്രസ്ഫുരിതാഖിലാ .
വാല്മീകേശ്ച യഥാപൂർവം തഥാ സ ഹ്യഭവത്കവിഃ .. 39 ..
തമുവാച ദ്വിജോ വ്യാധം സമ്മുഖസ്ഥം ധനുർധരമ് .
സത്യകാമസ്തു ധർമാത്മാ ശ്ലോകമേകം ദയാപരഃ .. 40 ..
യാ പശ്യതി ന സാ ബ്രൂതേ യാ ബ്രൂതേ സാ ന പശ്യതി .
അഹോ വ്യാധ സ്വകാര്യാർഥിൻ കിം പൃച്ഛസി പുനഃ പുനഃ .. 41 ..
ഇത്യുക്തസ്തു തദാ തേന ഗതോഽസൗ പശുഹാ പുനഃ .
നിരാശഃ സൂകരേ തസ്മിൻപരാവൃത്തോ നിജാലയേ .. 42 ..
ബ്രാഹ്മണസ്തു കവിർജാതഃ പ്രാചേതസ ഇവാപരഃ .
പ്രസിദ്ധഃ സർവലോകേഷു നാമ്നാ സത്യവ്രതോ ദ്വിജഃ .. 43 ..

സാരസ്വതം തതോ ബീജം ജജാപ വിധിപൂർവകമ് .

പണ്ഡിതശ്ചാതിവിഖ്യാതോ ദ്വിജോऽസൗ ധരണീതലേ .. 44 ..

പ്രതിപർവസു ഗായന്തി ബ്രാഹ്മണാ യദ്യശഃ സദാ .

ആഖ്യാനം ചാതിവിസ്തീർണ സ്തുവന്തി മുനയഃ കില .. 45 ..

തച്ഛ്രുത്വാ സദനം തസ്യ സമാഗമ്യ തദാശ്രമേ .

യേന ത്യക്തഃ പുരാ തേന ഗൃഹം നീതോऽതിമാനിതഃ .. 46 ..

തസ്മാദ്രാജൻസദാ സേവ്യാ പൂജനീയാ ച ഭക്തിതഃ .

ആദിശക്തിഃ പരാ ദേവീ ജഗതാം കാരണം ഹി സാ .. 47 ..

തസ്യാ യജ്ഞം മഹാരാജ കുരു വേദവിധാനതഃ .

സർവകാമപ്രദം നിത്യം നിശ്ചയം കഥിതം പുരാ .. 48 ..

സ്മൃതാ സമ്പൂജിതാ ഭക്ത്യാ ധ്യാതാ ചോച്ചാരിതാ സ്തുതാ .

ദദാതി വാഞ്ഛിതാനർഥാൻകാര്യദാ തേന കീർത്യതേ .. 49 ..

അനുഭാവമിദം രാജൻ കർതവ്യം സർവഥാ ബുധൈഃ .

ദൃഷ്ട്വാ രോഗയുതാന്ദീനാൻക്ഷുധിതാന്നിർധനാഞ്ഛഠാൻ .. 50 ..

ജനാനാർതാംസ്തഥാ മൂർഖാൻപീഡിതാന്വൈരിഭിഃ സദാ .

ദാസാനാജ്ഞാകരാൻക്ഷുദ്രാന്വികലാന്വിഹ്വലാനഥ .. 51 ..

അതൃപ്താൻഭോജനേ ഭോഗേ സദാർതാനജിതേന്ദ്രിയാൻ .

തൃഷ്ണാധികാനശക്താംശ്ച സദാധിപരിപീഡിതാൻ .. 52 ..

തഥാ വിഭവസമ്പന്നാൻ പുത്രപൗത്രവിവർധനാൻ .

പുഷ്ടദേഹാംശ്ച സമ്ഭോഗൈഃ സംയുതാന്വേദവാദിനഃ .. 53 ..

രാജലക്ഷ്മ്യാ യുതാഞ്ഛൂരാന്വശീകൃതജനാനഥ .

സ്വജനൈരവിയുക്താംശ്ച സർവലക്ഷണലക്ഷിതാൻ .. 54 ..

വ്യതിരേകാന്വയാഭ്യാം ച വിചേതവ്യം വിചക്ഷണൈഃ .

ഏഭിർന പൂജിതാ ദേവീ സർവാർഥഫലദാ ശിവാ .. 55 ..

സമാരാധിതാ ച തഥാ നൃഭിരേഭിഃ സദാമ്ബികാ .

യതോऽമീ സുഖിനഃ സർവേ സംസാരേऽസ്മിന്ന സംശയഃ .. 56 ..

വ്യാസ ഉവാച

ഇതി രാജഞ്ഛ്രുതം തത്ര മയാ മുനിസമാഗമേ .

ലോമശസ്യ മുഖാത്കാമം ദേവീമാഹാത്മ്യമുത്തമമ് .. 57 ..

ഇതി സഞ്ചിന്ത്യ രാജേന്ദ്ര കർതവ്യം ച സദാർചനമ് .

ഭക്ത്യാ പരമയാ ദേവ്യാഃ പ്രീത്യാ ച പുരുഷർഷഭ .. 58 ..

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ മഹാപുരാണേഽഷ്ടാദശസാഹസ്ര്യാം സംഹിതായാം

തൃതീയസ്കന്ധേ സത്യവ്രതാഖ്യാനവർണനം നാമൈകാദശോഽധ്യായഃ .. 11 ..

"https://sa.wikisource.org/w/index.php?title=ദേവീഭാഗവതപുരാണമ്/സ്കന്ധഃ_03/അധ്യായഃ_11&oldid=73055" ഇത്യസ്മാദ് പ്രതിപ്രാപ്തമ്